

15

**KLITSCHKO
FOUNDATION**

РІЧНИЙ
ЗВІТ
2018

15
Y.O.

KLITSCHKO
FOUNDATION

Зміст

Володимир Кличко, засновник фонду	6
Аліна Носенко, директорка фонду	8
Історія фонду	12

Освіта

Школа успіху

Ігор Махник, учасник	16
Настя Баланюк, учасниця	18
Ганна Гречкіна, менторка	20
Микола Кравець, ментор	22
Людмила Осачук, мама учасника	24
Олексій Гаврищук, батько учасниці	26

Zero Waste School

Ростислав Дескалюк, учасник	30
Тетяна Ковтун, вчителька	32

Обрї майбутнього

Мартин Ксинін, учасник	36
Каріна Карпішина, учасниця	38

Jugend debattiert

Ярема-Лука Єлейко, переможець конкурсу	44
--	----

Початок кар'єри

Стажування

Аліна Олексюк, стажерка	48
Олександро Гатілов, стажер	50

Зтажери

Олена Зубова, учасниця	54
Артем Лінчевський, учасник	56
Відгуки компаній	62

Спорт

Клич друзів — граймо разом!

Георгій Остафій, місцевий активіст	66
------------------------------------	----

Посилка успіху

Світлана Гринів, вчителька	70
----------------------------	----

Розвиток громад

KF-Hub

Анна Маузур, засновниця Happy Monday	74
Івана Костина, засновниця Veteran Hub	76

Фінансовий звіт

Контакти	80
----------	----

Володимир Кличко

Засновник Klitschko Foundation про те, як українські підлітки стають глобальними гравцями

З дитинства на нашому з братом шляху були люди, які вірили в наші сили і допомагали. Віддячити їм ми зможемо, якщо будемо передавати цю віру і підтримку іншим. Ми брали участь в проектах з вирішення глобальних проблем — були послами UNESCO і підтримували ініціативи UNICEF. Саме цей досвід дав зрозуміти, що час створити власну організацію, яка б системно працювала у стратегічних напрямках: Спорт, освіта, наука впливають на формування цінності і відповідальності в суспільстві. Це крута комбінація того, що потрібно сучасній людині.

Фонд ми заснували в 2003 році. За весь час існування фонду, в його проектах взяли участь більше півмільйона людей. Нам з Віталієм здається, що це вірний шлях.

Я хочу передати досвід, який накопичив за роки професійних занять спортом, бізнесом, благодійністю. Ви можете втілити в життя будь-яку свою мрію, без винятку. Цю ідею поширюю для якомога більшої кількості людей: співробітникам нашого фонду, партнерам і дітям, з якими зустрічайся, зокрема в межах проектів Klitschko Foundation. Всі повинні усвідомлювати, що за свої мрії необхідно боротися. До речі кажучи, саме напис "Fight for Your Dream" ви зустрінете, якщо потрапите в офіс нашого фонду в Україні.

Для нас і для мене особисто важливо, щоб учасники проектів фонду навчилися ставили перед собою цілі. У проектах, які ми реалізуємо, допомагаємо їм з цим. Вчимо їх мріяти і рухатися до втілення власних мрій. Допомагаємо їм відчути, як вони зміняться самі, як це відобразиться на їхніх близьких, на їхньому місті, країні. Звісно, любові вчимо. Щоб до усіх своїх справ вони ставилися з одержимістю.

Кілька років тому ми дійшли спільнотої думки, що хочемо, аби діяльність фонду не завершилася після того, як фундатори підуть із життя. Хочемо, щоб Klitschko Foundation існував поза часом, як, скажімо, Фонд Конрада Аденauerа чи Фундація Нобеля.

Зараз Klitschko Foundation існує на території України. Однак мені дуже хотілося б зробити його міжнародним, щоб збільшити кількість дітей і молоді, яким ми зможемо допомогти, щоб створити міжкультурні зв'язки для обміну досвіду. Такі проекти покликані допомагати розуміти один одного, знаходити спільне замість відмінностей, будувати мости, а не стіни. Щоб в світі було більша миру, а не війни. Українським підліткам є що запропонувати світові. Ім потрібно більше впевненості і сміливості, і тоді вони будуть впливати на міжнародний порядок і формувати сенсес в глобальному суспільстві.

Аліна Носенко

Директорка Klitschko Foundation — про спільноту навколо фонду, відповіальнє лідерство і проекти, які відгукуються на потреби світу

Настає нова ера, в якій освіта має вирішальне значення, — без неї не випадає сподіватися на великий успіх у житті. Щойно ми прийшли до розуміння того, як важливо в теперішньому світі знати іноземні мови, як уже потрібно перелаштовувати себе і чити мови програмування. Невдовзі вони стануть ще однією обов'язковою навичкою сучасної людини.

Відповідно до викликів часу змінюється і наш фонд. Наша велика сила в тому, що ми охоплюємо чимало напрямів та працюємо на стику тем: освіта та екологія, освіта й спорт, освіта і наука, освіта і культура. Але базисом усюди є освіта. Ми відійшли від того, щоб бути суперспортовою організацією. Освіта поступово стала найважливішою в житті кожного співробітника, як і в житті братів Кличків.

Хочемо, щоб і для підлітків, з якими працюємо, освіта була пріоритетом. Проте йдеться не про такі формальні шкільні показники, як конкуренція та оцінки, — підліток на порозі дорослого життя має бути універсальним гравцем: він повинен як критично мислити, так і добре бігати, щоб бути готовим до різних ситуацій. Класно, коли школяр знає чотири іноземні мови, фізику та хімію, але якщо при цьому він не вміє впоратися зі своїми емоціями, не знає, як подолати стрес, то навряд чи його знання принесуть користь суспільству.

Через освіту ми торкаємося ще й екології, побудови кар'єри. На перспективу розвиватимемо ще й тему культури, адже суспільство без культури — варварське. Не претендую, щоб усі відчували різницю між Моне і Мане, розбиралися у школах живопису, але будівництво та відвідування музеїв, театрів, філармоній має стати національною ідеєю.

Учасникам наших проектів ми розповідаємо про відповіальнє лідерство — тобто про те, як правильно себе презентувати, як осмислювати знання й трансформувати їх у суспільну користь, як вдумливо писати пости на Facebook та передбачати їхній ймовірні наслідки, усвідомлювати, як твої слова чи дії впливають на інших людей, до яких результатів можуть привести.

Здоровий спосіб життя стає must have. Якщо раніше ми переконували учасників наших проектів, чому потрібно приходити на встановлені нами майданчики та чим корисний спортивний інвентар, який розсилаємо, то тепер ні батьки, ні діти вже не запитують, навіщо їм займатися спортом. Спорт у ширшому сенсі — це про чесність та командну роботу, що теж відповідає цінностям фонду. Справедлива, команда гра — ці поняття зі спортивних ігор легко застосувати і в повсякденному житті. У цій сфері людина може піднятися з самих низів до вершин власними зусиллями, без мішка грошей або підтримки впливових батьків, будучи простим сільським хлопцем. Але щоб спорт спрацював як соціальний ліфт, потрібне зацікавлення вчителів, які можуть переконати молодь йти в цю сферу.

Організації звички вимірювати ефективність роботи фінансовими або медійними показниками: скільки грошей витратили, скількох людей охопили. Але це не зовсім справедливо: можна заалучити сотні тисяч людей, та пропустити того, який змінить хід історії і зведе твої зусилля начів'єць. Для фонду це точно не про цифри й бюджети.

Можу виміряти успіх кількістю листів, які приходять на нашу електронну пошту. Раніше писали з проханнями надати адресу медичну допомогу чи підтримати стартап. Тепер уже відчуваю, що люди чітко розуміють, чим ми займаємося.

Наступний критерій — відгуки про діяльність фонду. Багато років не чую поганих коментарів, а лише позитивні враження. Сарафанне радіо не вимкнеш і не ввімкнеш на замовлення. Спільнота, яка розростається навколо фонду,

якнайпереконливіше свідчить про нашу успішність. Отже, ми потрібні, отже, у нас хороше реноме.

Фонд відомий через своїх випускників — і саме вони залучають до нашої спільноти нових членів. Часто до нас подаються з мотивацією: мовляв, дізнався про проект від друга, який уже брав участь. Отже, емоції наших випускників настільки сильні, що ними можна запалити інших людей — між ними існує довіра. Для мене фонд означає насамперед ту магію, потрапивши всередину якої, вже неможливо її залишити.

Через мислення та цінності ми розвиваємо нове покоління людей, заряджаємо їх на зміни. Без цієї роботи можемо бути вічними полоненими й заручниками того, що відбувається навколо, — але разом із учасниками наших проектів вибираємо бути творцями.

13 серпня 2018	Klitschko Foundation святкує 15-річчя!
16 березня 2017	Фонд отримав перший урядовий грант від Японії
8 листопада 2016	Deutscher SportpresseBall назвав Володимира Кличка "Спортсменом з серцем"
30 вересня 2016	Фонд втретє став лідером серед українських благодійників у сфері спорту
25 березень 2016	Володимир Кличко зібрав на святкуванні свого ювілею 3 млн доларів на благодійність
11 листопада 2015	Новий візуальний стиль Klitschko Foundation отримав нагороду Red Dot у номінації Communication Design 2015
29 вересня 2015	Віталій Кличко отримав премію за успішну соціальну і благодійну діяльність
15 жовтня 2014	Фонд став родинним і отримав нову назву — Klitschko Foundation
25 лютого 2014	Володимир Кличко кулаками намалював абетку для благодійного освітнього проекту
8 грудня 2013	Брати Клички допомогли зібрати 16 млн. євро для дітей на телевізійному марафоні в Німеччині
6 липня 2013	Фонд визнаний одним з найбільших благодійників в українському спорті
29 березня 2012	Другий гала-вечір приніс фонду 1 000 000 доларів
7 лютого 2012	Фонд Кличко привіз німецьких лікарів для дітей з вадами слуху та зору
4 листопада 2011	Брати Клички стали переможцями національної премії Німеччини
1 листопада 2010	Фонд братів Кличків провів перший благодійний гала-вечір
16 червень 2010	Українські благодійники підписали спільний меморандум
1 серпня 2006	Брати Клички - Чемпіони ЮНЕСКО
13 серпня 2003	Брати Клички заснували власний благодійний фонд
12 грудня 2003	Брати Клички - "Меценати Києва"
25 вересня 2002	Віталій і Володимир Клички стали послами ЮНЕСКО
5 вересня 1998	Початок благодійної діяльності братів Кличків

ШКОЛА УСПІХУ

10-денний освітній проект для соціально-активних підлітків, покликаний дати знання та навички ХХІ століття від інноваційних українських та міжнародних компаній та організацій.

8 років проекту

1 248 дітей взяли участь

12 410 заявок отримано

145 випускників організували локальні проекти

Ігор Махник

учасник проекту

Кілька років тому Ігор Махник вчився знімати відео за інструкціями в інтернеті. Шестикласником мріяв створити канал на ютубі. Не вдалося, але не біда: Ігор самотужки навчився знімати, монтувати, титрувати. Якби не те захоплення, ймовірно, у його житті не було б і «Школи успіху».

Про проект Ігор дізнався від випускници «Школи успіху» 2017-го року. Згодом хлопець дізнається, що завдання, яке інші претенденти зазвичай оцінюють як найскладніше, для нього виявиться улюбленим: зняти презентацію про себе у форматі відео.

Ігор обміркував композицію, знімав із двох ракурсів, зробив вставку із футбольного поля, продемонстрував гру на гітарі.

Коли хлопець пройшов на «Школу успіху», реальність перевершила очікування.

— На лекціях сидів із широко розплющеними очима, — пригадує Ігор.
— Почав розуміти: мрії досяжніші, аніж здається. Ці десять днів мене загартували ритмом. Щодня о шостій ранку ми йшли на ранкову руханку. Затім лекції, екскурсії, завдання. Весь день були заняття — і мені це так сподобалося, що й надалі намагаюся жити у такому темпі.

Якщо на «Школу успіху» Ігор іхав з намірами змінити себе, то повернувся з прагненнями вдосконалити рідне місто. Спікери розповідали про тайм-менеджмент, ведення переговорів, емоційний інтелект, фінансову грамотність.

— Моєю метою було передати розуміння, яке отримав на великий «Школі успіху»: кожному під силу змінювати світ. Дивився в очі учасникам і розумів, що все вдалося, що я досяг своєї планки, — згадує хлопець.

Результати проекту не забарілися: гуртом учасники вигадали кілька ідей, як поліпшити місто. Вирішили додати йому кольорів і змусити переходжих дивитися вище — для того задумали створити серію муралів на стінах будинків.

— Хочеться, щоб наше місто набуло кольорів, щоб було чим милуватися, щоб Краматорськ асоціювався не лише із сірими закутками, — пояснює Ігор.

Зі «Школи успіху» він виніс урок.

— Усе залежить від того, як використовуеш час, чи послідовно йдеш до мети. «Школа успіху» навчила, як правильно розпоряджатися можливостями, — розповідає Ігор. — Якби не проект, я б, можливо, так і залишився хлопчиком, який бавиться телефоном. Тепер у мене є мрії: хочу стати програмістом і зняти фільм, від якого захоплюватиме дух.

**Як випускник
«Школи успіху»
вирішив прикрасити
рідний Краматорськ
муралами**

Як школлярка Анастасія Баланюк творить великих справ у маленькому місті

Настя Баланюк

учасниця проекту

Настя зберегла в закладки веб-сторінку, де повідомляли про набір у «Школу успіху-2018». Кілька днів потерпала від вагань. Найбільше спиняло, що потрібно зняти відеопрезентацію про себе, — з відео вона ще ніколи не працювала. Але зібралася з думками, згадала про друзів, які вміють знімати і монтувати, і попросила допомоги.

Влітку дівчина рушила на «Школу успіху» — навчалася, аби далі передати знання й мотивацію слухачам локальної Школи у рідному містечку Бар на Вінниччині.

Зі «Школи успіху» у Пущі-Водиці Настя повернулася з відчуттями, що їй уже нічого не страшно.

— Раніше вагалася, чи вдало написути контрольну у школі. Бідкалася: «Ох, чи зможу?». А тепер просто кажу собі: «Так, зможу».

Настя мала провести локальну «Школу успіху». На початку жовтня уперше в житті дівчина організувала подію щонайменше на сотню людей. Запросила місцевих організаторів фестивалів. Волонтери з Корпусу миру поспілкувалися з учасниками англійською. Спікером був навіть мер міста.

Настя дбала, аби в усіх доповідях був посил: тут можливо щось створювати, для успіху

не обов'язково жити у мегаполісі і мати мішок грошей.

Нині, по закінченню проекту, дівчину найбільше тішить те, що п'ятьом учасникам проекту відгукнувся настільки, що тепер вони долучаються до проектів місцевих організацій.

Сама ж Настя оцінила подію очима організатора.

— Сподобалося у цій ролі. Постійне спілкування з людьми, відчутия відповідальності за все, що відбувається... Під час підготовки жила, здається, лише проектом.

Готуватися ж дівчині допомагали і подружки зі «Школи успіху». З виступами у Бар приїхали школярки з Чернівців і Хмільника.

— Випускники «Школи успіху» — ніби велика сім'я. В яке місто ти б не приїхала, можеш бути впевнена: тут є хтось із «шушніків», хто може поспілкуватися з тобою і за потреби допомогти. Можеш розраховувати на підтримку у будь-якому куточку України, — каже Настя.

Тепер Анастасія Баланюк реалізовує нові проекти для молоді у своєму місті й ставить нові цілі у навчанні: ще більше вчитися англійські, бо готовується до участі в програмі FLEX.

Тим же, хто досі вагається, Настя радить не боятися і не відступати.

Ганна Гречкіна

менторка

На думку 19-річної Ганни Гречкіної з Маріуполя, вдало організована подія — це коли в очах присутніх читається: «Bay!» Їй самій хочеться проводити такі заходи, тож обрала відповідний фах — дівчина навчається на інвент-менеджера.

За плечима в ній солідний досвід громадської діяльності: від волонтерства на чемпіонаті УЄФА до участі в освітньому проекті у Грузії, присвяченому захисту прав жінок і ЛГБТ-спільнот.

Тому Ганна й захотіла стати менторкою «Школи успіху» — щоб створювати настрій, об'єднувати людей навколо певної цілі.

Заповнила анкету на відбір менторів, проте не була впевнена, чи пройде. Здогадувалася, що заявки відправили ще багато вмотивованих хлопців і дівчат. Дзвінок із запрошенням на співбесіду давав упевненості. Після цього — психологічний тренінг, де розглядали різні ситуації, що можуть виникнути на Школі. Дівчина пройшла цей етап відбору і наступний — тренінг із проектного менеджменту.

І раділа, і хвилювалася, бо ж готували до їмовірних критичних ситуацій. Переймалася, що відповідає не лише за себе, а й за десяток підопічних.

Перший день справді вивався напруженним. Ганні здавалося, що дівчата в команді не готові до відвертого спілкування, що достукатися до них буде не найлегшим завданням. Проте вже наступного дня напруга почала спадати — і Ганна незчулася, як подружилася з учасницями.

— На проекті відчувала себе, як у сім". Як менторки, ми не ставили себе вище за підопічних. Хоч ми й старші, проте ціль у нас одна: вдосконалити себе, змінити країну, — розповідає Ганна.

Саме цей сестринський дух найбільше запам'ятався Ганні з проекту. Дівчина зауважила, наскільки вільними і впевненими є учасниці «Школи успіху».

— Багато хто здивував своєю сміливістю й активістією. Дівчата не бояться подаватися на міжнародні програми обміну, реалізовують проекти у громадських організаціях. Вони знають про незліченні можливості, які пропонує їм світ. Такі дівчата вже не повірють жодним гендерним стереотипам, — вважає Ганна.

У її планах — закінчити університет, працювати в царині захисту прав людини, розвиватися в культурології. А ще Ганна чекає, коли підростуть випускниці «Школи успіху» — разом зможуть творити ще більше корисних справ.

**Менторка
«Школи успіху»
про спільноту
однодумиць на проекті**

Ментор «Школи успіху» — про те, як «навчаючи інших» збагачуєшся сам

Микола Кравець

ментор

Микола Кравець зростав в Асканії-Новій на Херсонщині. Малим мріяв про те, як одного дня гулятиме по Таймс-сквер. Тоді хлопець не підозрював, що реальність перевершить усі очікування — й він житиме на легендарній площі.

Між мрією та її здійсненням минуло понад десять років. Нині Микола — студент із чималим досвідом громадської діяльності. Десяток студентських обмінів (із-поміж яких той, омріянний, — у Нью-Йорку) — і цього літа Микола сам взявся вчити підлітків, ставши ментором у проекті «Школа успіху».

Хлопець змалку цікавився природою, у 14 років став екскурсоводом у місцевому заповіднику. Спеціальністю обрав таку, яка дозволяла б відкривати світ: міжнародно-економічні відносини. З початком навчання в університеті у Харкові Микола став активно брати участь у студентських обмінах.

Найбільше тішився, коли поїхав на три місяці у США — за програмою соціального підприємництва. Нині продовжує здобувати освіту у Київській школі економіки. Разом із тим Микола відкрив для себе громадську діяльність. Під час семінару для активної молоді в Польщі Микола познайомився з Володимиром Андрієвичем, менеджером «Школи успіху».

Той і запропонував хлопцеві спробувати свої сили ментором.

**Миколі відгукнулися цінності проекту:
зокрема ідея того, що за власну мрію
потрібно боротися і що варто прагнути
вдосконалювати себе й країну.**

Тож коли стартував відбір менторів, Микола подав заявку. Опісля чекала розмова з психологом і тренінг, на якому розглядали різні ситуації, що можуть виникнути під час роботи в проекті.

На проекті він зустрівся зі школярами, які вже знають, чого хотять.

— Усіх об'єднувало одне: наявність мети. Віддав учасникам частинку себе, а вони утвердили мене в переконанні, що не можна відступати від власних праґнень, — розповідає Микола.

Теперішня ж ціль Миколи Кравця — представляти Україну на міжнародному рівні. Неофіційно це вже вдалося, адже багато разів розповідав про країну ровесникам у Європі та США.

З менторства на «Школі успіху» має найбільшу радість. Завдяки локальним «Школам успіху» про силу мрії почують тисячі хлопців і дівчат у різних куточках України — і, можливо, вже для них прогулянка по Таймс-сквер здаватиметься досяжнішою.

Людмила Осачук

мама участника

Чотири роки тому старший син пані Людмили, на той час студент юридичного факультету, став учасником проекту «Творимо Європу разом» від Klitschko Foundation. Його враження від роботи, знайомств, поїздок у Київ та Берлін були настільки позитивними, що відтоді жінка стежить за новинами Фонду в інтернеті. Тож одного дня Людмила попросила молодшого сина Юрія підійти до монітора й запропонувала податися на один із проектів. Хлопцеві пріємно відповісти на запрошення.

Мама розповідає: Юрій, як і більшість сучасних підлітків, з технікою на «ти». Але все одно хвилювалася, коли заповнював заявку: одна річ, коли викладаєш відео для друзів у соцмережу, й інша — коли йдеться про конкурсну роботу, яку оцінять судді.

— Коли Юрій монтував відео, помітила, як у нього вмикаються додаткові амбіції, азарт зробити так, що вдалося ліпше, ніж в інших, — згадує мама.

Пройшовши відбір, Юрій поїхав на «Школу успіху» у Київ. Людмила хоч і передчуvala, що програма цікава й насичена, проте аж такого масштабу не уявляла: щохвилини дітям є чим зайнятися, про що подумати.

— Як мама, я щаслива, що сину вдалося потрапити на такий проект. Спочатку хвилювалася: п'ятьдесят хлопців, кожен із них індивідуальністю зі своїм характером та амбіціями. Проте організаторам вдалося

спрямувати їхній запал у правильне русло. Після проекту Юрій повернувся додому, знаючи, як надавати першу медичну допомогу, маючи уявлення про емоційний інтелект, тайм-менеджмент, — каже Людмила.

Вона намагалася бути поруч навіть на відстані, тож передивлялася онлайн-лекції, які читали для підлітків запрошенні лектори. Зізнається: на деякі теми сама не наважувалася відвітити поговорити з дитиною: наприклад, про сексуальну освіту для школярів.

А вдома все було так, як і обіцяли організатори: Людмила мовби не впізнавала сина. Мав погану звичку спізнюватися — тепер її позувся. Син почав більше сидіти за книжками, з'явилася тяга пізнавати нове. Став по-іншому підходити до поставлених завдань, для всього використовував нотатки.

— А головне, що на «Школі успіху» Юрію вселили надію: якщо поставити мету, то обов'язково її досягне. Навчили маленькими кроками йти до мрії.

Відразу по поверненню в Юрія вже були ідеї, як організувати локальну «Школу успіху»: в якому форматі проводити, яких спікерів запросити, кого залучити до спонсорства. Батьки пропонували допомогу, проте син наполягав на своєму: з усім має впоратися сам. Погодився лише, щоб волонтерили двоє учасниць зі «Школи успіху», які теж мешкають у Чернівцях.

Зрештою, все вдалося провести так, що опісля події чернівчани ще кілька днів дякували Юрієві, коли перестрівали його на вулиці. Просили організовувати такі події й надалі.

Людмила тішиться, що все вдалося:

— Коли ми побачили, як змінилася наша дитина, захотілося, щоб щось подібне відчули й інші батьки. Щоб слухаючи лекції, знайомлячись із людьми, наші діти краще зображені, чого хочуть від життя. З проекту Осачуки запозичили ще й практику рефлексії: на проекті учасники обговорювали кожен прожитий день, ділилися враженнями та роздумами. Тепер Юрій робить так із батьками вдома.

— Як мама, вчу сина передусім бути самодостатнім. Ця риса буде з ним завжди, незалежно від того, пойде в США чи залишиться вдома. Підтримую його в усіх намірах — ніколи не обрізаю крил, але повторюю, як на «Школі успіху»: до мрії потрібна ще й праця, — каже Людмила.

Як Людмила Осачук вчить сина жити не лише мріями, а й працею

Олексій Гаврищук

батько учасниці

Київська школярка Катя Гаврищук звикла до сміливих та самостійних рішень. Тож не дивна, що батьки дізналися про її намір взяти участь у «Школі успіху» лише тоді, коли дівчина вже пройшла перший етап відбору. Тато Олексій Гаврищук не здивуваний:

— Помічав, що в інших сім'ях батьки підштовхують дітей до певних кроків, записують їх на всі можливі гуртки, спонукають бути активними. У нас же геть не так: Катя завжди сама виршує, що й більше до душі. Захотіла на танці — сама вибрала, які більше до вподоби. Захотіла прочитати іспанську — сама знайшла школу. Зацікавилася інформаційними технологіями — дізнулася про курси, де можна навчитися програмування. Ми ні дігто не змушуємо, дозволяємо дочці шукати себе, в чому їй хочеться.

Спершу мама і тато Каті уявляли «Школу успіху» як літній табір для відпочинку. Та вже на зустрічі з батьками напередодні від'їзду у Гущу-Водицю збагнули, що все значно серйозніше.

Олексій пригадує — коли дізнався, що опісля учасникам самостійно потрібно буде організовувати локальні «Школи успіху», знизав плечими: мовляв, хіба таке під силу чотирнадцятирічним дітям, без жодної підтримки дорослих?

Та вже коли почув перші враження дочки від перебування на проекті, подумав, що дарма сумнівався.

— Навчання, тренінги, екскурсії, знайомства,

спілкування з людьми, які чогось досягли в житті... По телефону голос Каті звучав піднесено, — каже Олексій.

Додому дівчина повернулася значно впевнішою в собі, енергійнішою, налаштованою діяти. Попереду чекали нові випробування: слід було з нуля організовувати локальну «Школу успіху». Як і при відборі, Катя не просила в батьків допомоги та обійшлася власними силами. Мама й тато оцінили порив доночки й подумали: якщо хоче, нехай пробує все самотужки. Правду кажучи, вони все ще сумнівалися.

Без труднощів таки не обійшлося. Зі слів Олексія, Катя написала сотні листів та звернень до мерії, до районної адміністрації, місцевих депутатів. Ніяк не вдавалося знайти приміщення. Проте дівчина зберігала спокій та терплячість. Записувалася на прийом до чиновників, оформлювала запити, вела переговори.

— Навіть не зівав, що моя дитина на все це здатна, — дивується Олексій.

У процесі підготовки Катя познайомилася з торішнім випускником «Школи успіху», нині студентом Київського політехнічного інституту. Він радив дівчині, куди писати і до кого краще звернутися. Так знайшлося приміщення для «Школи успіху» — його надало молодіжне крило фонду ЮНІСЕФ.

Закипіла робота. Катерина завела сторінки проекту в Фейсбуці та Інстаграмі, почала наповнювати їх постами, склали реєстраційну анкету для охочих учасників, створила команду волонтерів та розподілила між ними обов'язки.

Утім, найбільше роботи лягло саме на плечі Катерини.

«Зміни світ ідеєю» — так дівчина окреслила тему локальної «Школи успіху». Від учасників очікувало, що вони вже мають певні напрацювання, а запрошені спікери допоможуть втілити їхні задуми у реальність.

Олексій теж відвідував лекції «Школи успіху», організованої дочкою. Досі під враженнями:

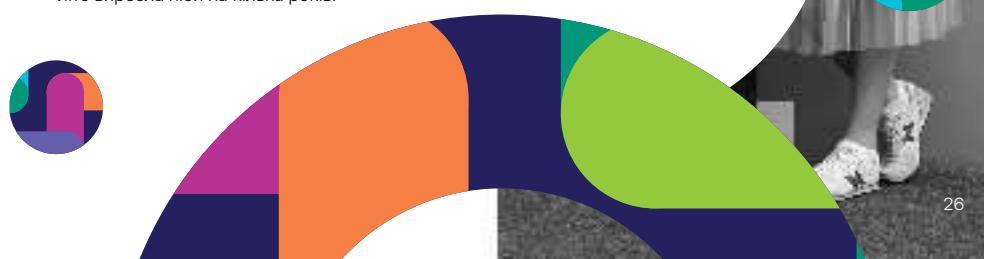
— Сподобалася ідея локальних проектів. Загалом вони є спільними: якщо тобі передали знання та запалили на зміни, маєш поділитися цим далі. На проекті нашої дочки були такі лектори, що й дорослі їх слухали з неабиякою цікавістю.

Найбільшою гордістю для тата було почути від спікерів проєкту компліменти доноці. Подекуди самі лектори дивувалися, що проєкт із такою кількістю гостей та учасників — справа рук однієї людини.

— Все, що вдалося, — це заслуга Каті та людей, які вселили їй стільки вірю й впевненості, поділилися своїми знаннями. Проєкт «Школа успіху» — це неймовірна ініціатива: при сучасних технологіях треба добре постаратися, аби відволікти підлітків від планшетів і занурити їх у спілкування та командну роботу. Після проєкту Катя здивувала нас: за одне літо виросла ніби на кілька років.

Олексій Гаврищук — про те, чому, виховуючи дитину незалежною, варто сподіватися найкращих результатів

15
Y.O.
KUTSCHKO
FOUNDATION

ZERO WASTE SCHOOL

Тривалі тренінги для учнів та вчителів, покликані запровадити культуру сортування відходів в своїх школах та громадах. Восени випускники програми влаштовують Zero Waste Day у своїх громадах. Проект підтримує The Coca-Cola Foundation.

1 рік проекту
50 шкіл взяли участь
1 676 заявки отримано

Ростислав Дескалюк

учасник проекту

Якщо хочете сортувати сміття, але не знаєте, з чого розпочати, не переймайтесь: невдовзі смартфон підкаже. Наводиш телефон на предмет — і дізнаєшся, в який контейнер відправити сміття. Перші такі розробки вже існують, а до подальших має намір дополучитися Ростислав Дескалюк із селища Глибокі, що в Чернівецькій області. Нині він дев'ятикласник у місцевому ліцеї.

Цього року Ростислав разом із трьома однокласниками, вчителями та директором ліцею став учасником проекту Zero Waste School. Гуртом заповнили заявку, записали відео, на якому показали, як сортують сміття у школі та чому, власне, це роблять.

Показувати було що. На території Глибочинського ліцею стоять контейнери для роздільного збору сміття, учні сортують папір, пластик, батарейки. Старшокласники проводять для молодших заходи, де розповідають, як споживати відповідально, пояснюють, чому не можна спалювати сміття та як його натомість переробляти. Так триває вже три роки.

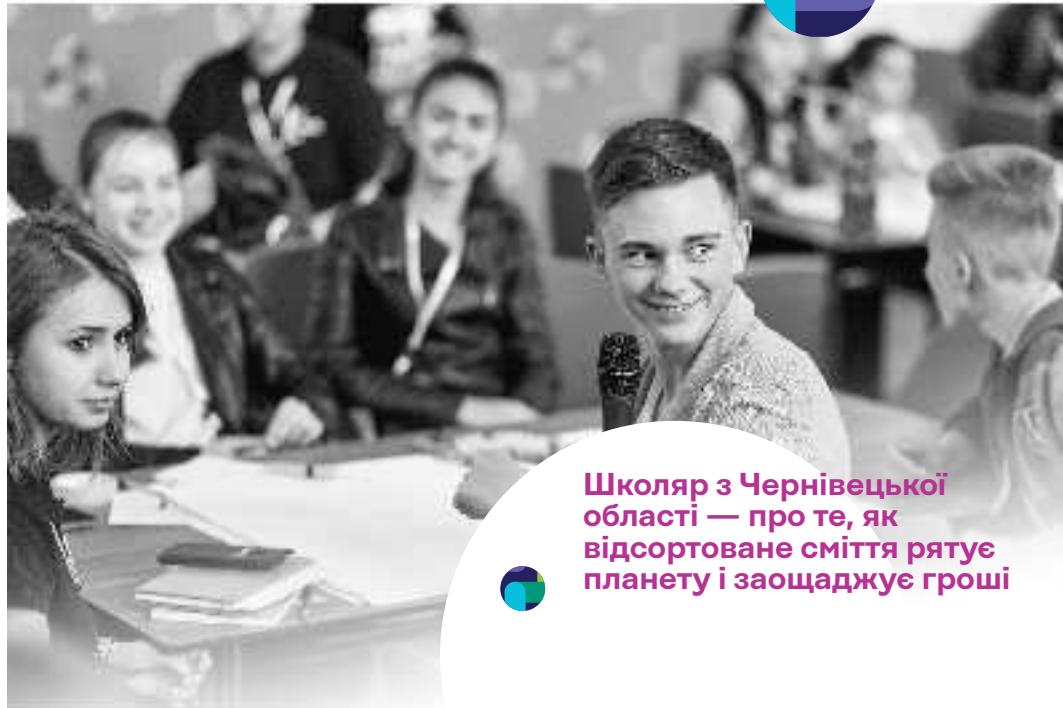
Учасники проекту рушили до Києва на триденний тренінг. Отриманими знаннями згодом ділилися у себе вдома. Першого дня всі слухали про принципи сортування, а наступного вирушили на місцевий стадіон, щоб навести лад.

Ідея сортувати сміття розрослася на всю Глибоку. Після Zero Waste School селище стало по-мітто чистішим. Долучилася мірія: оплатили поїздку учасників на тренінг до Києва, допомогли з прибиранням. У місті з'явилися контейнери для скла і паперу.

Результатом стало, зокрема, і те, що Глибочинський ліцей тепер отримає компресор для компостування пластику від Klitschko Foundation — учні попішають техніку збору, адже спрієованого пластику можна зібрати більше.

Ростислав дізнається про те, як завдяки інформаційним технологіям можна очистити довкілля. Хлопців припала до душі ідея, як смартфон може розпізнати вид сміття. Подумує розробити щось подібне самостійно. А поки що вивчає мови програмування, ходить до магазину із сумкою з тканини, оминає цефоанові пакети й пластикові пляшки у супермаркетах.

— Що більше людей правильно викидатиме відходи, то чистішою буде земля для наступних поколінь, — міркує Ростислав.

Школяр з Чернівецької області — про те, як відсортуване сміття рятує планету і заощаджує гроші

Тетяна Ковтун

вчителька

Українськ — десятитисяче містечко на Донеччині із характерною для невеликих населених пунктів інертністю. Коли у березні цього року тутешня вчителька музики Тетяна Ковтун збирала шкільну команду, щоб гуртом сортувати сміття, ніхто не вірив, що щось вийде. За півроку все змінилося настільки, що місцеві мешканці тепер не просто викидають відходи у різні баки, а й впорядковують власноруч міський парк.

Про проект Zero Waste School Тетяна розповіла місцева депутатка. 25-річна Тетяна відразу взялася до справи. Зібрала команду, знайя змонтувала відео, заповнила заявку.

Вчитель біології розробив екологічну програму, спрямовану на те, аби підвищувати обізнаність учнів щодо поводження з довкілям. Практичні її аспекти були невеликими — хіба що змайструвати годівнички. Тож у заявці вказали, що хочуть розвинути цю програму й робити більше.

Настав час їхати до Києва, а потім ділитися знанням вдома. Організували тренінги, робили вправи на сортування сміття, переглядали фільми. Тетяна радіє: дітам настільки полюбилися тренінги, що беруться за них без примусу, і вчителі організовують їх вже за межами проекту.

Після теоретичної підготовки взялися до роботи «в полі». Зібралися сортувати сміття, проте на вибраній локації за містом виявили нелегальне звалище. Валилося побіте скло, шприци. Прибрати там було небезпечно для дітей, проте ніхто не хотів відступати. Вирішили поговорити про проблему з мером.

Того ж дня школярі прибрали парк.
Тут уже зібралося більше очочих допомогти.
Гуртом взялися наводити лад. Постійно хтось
приєднувався. Через тиждень громада знову
повернулася, аби завершити прибирання.
Знайшли людину, яка б поставила лавочки
в парку.

Школярі пішли до мера просити про баки для школи. Так само контейнери з'явилися і на вулицях міста. Дирекція уклала договір із компаніями, які забиратимуть сміття.

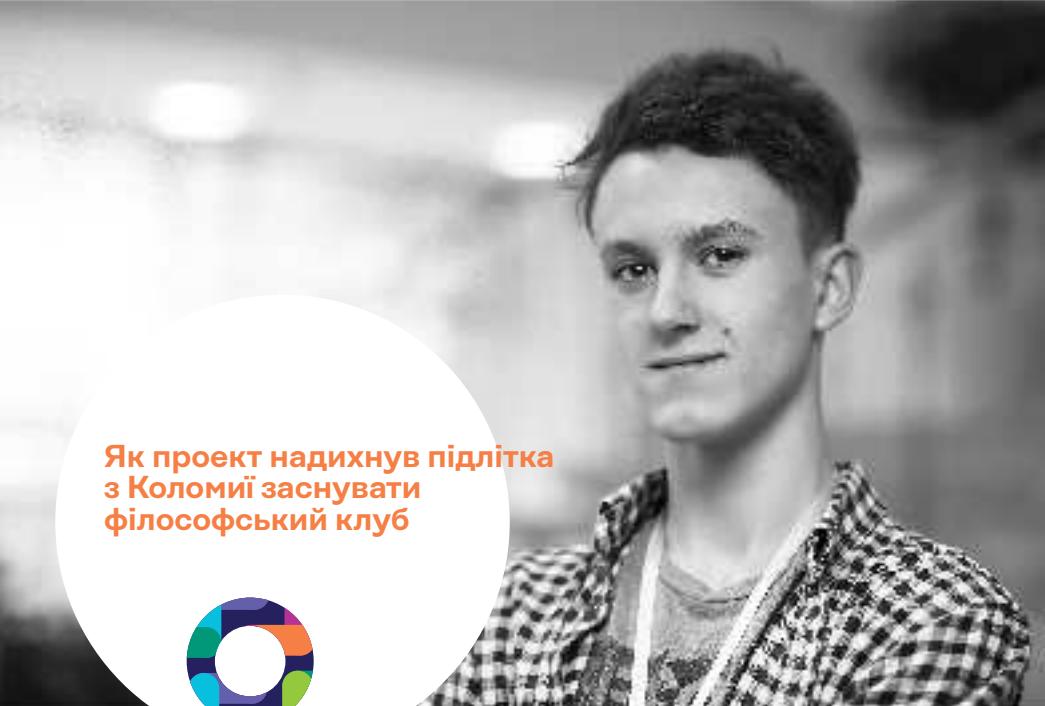
Тетяна обіцяє: на цьому не спиняться і братимуть участь в усіх проектах з екологічною складовою. Як же запалити учнів?

— Усе просто, — вважає Тетяна Ковтун. — Перш за все, має бути цікаво. Водночас школярі мають відчувасти, що справа є перспективною для кожного з них.

ОБРІЙ МАЙБУТНЬОГО

Філософський двовіднений семінар для підлітків, покликаний розвинути візіонерські навички та критичне мислення. Організовується спільно з The Aspen Institute Kyiv в межах програми Aspen Teens.

1 рік проекту
40 учнів взяли участь
1 222 кандидатів у конкурсі

Як проект надихнув підлітка
з Коломиї заснувати
філософський клуб

Мартин Ксинін

учасник проекту

Коломийчанин Мартин Ксинін подав заявку на проект Aspen Teens за дві години до дедлайну. Не через зволікання, лінощі чи страх: просто дізнався про можливість в останній момент.

За півгодини Мартин створив YouTube-канал, записав відео, надіслав заявку. І забув про неї.

У хлопця багато інших турбот. Підготовка до випускного класу, додаткові заняття, які мали допомогти отримати давно омріяну професію хірурга. Філософський семінар був не звичим — просто не пріоритетним. На той момент. — Раптом, майже за місяць, я побачив у списку своє ім'я, — каже Мартин. — Здивувався.

Він отримав поштою книжку з текстами, які треба було прочитати, щоб підготуватись до семінару. Ці тексти були не з прикладної тематики, а радше філософськими (найбільше Мартину сподобалось про Декарта). Навчання виглядало не як лекція, а як розмова, в якій рівну участь брав кожен. Підлітки говорили із однолітками на абстрактні теми. Наприклад, про довіру.

— Ця тема мені найбільше сподобалась, — ділиться враженнями. — Довіра все-таки в нас часто трапляється й грає велику роль. Хоч кажуть, що в Україні з нею так собі, але, наприклад, у маршрутках всі передають незнайомим людям за проїзд — ім обов'язково решта повертається. Іноземці часто цьому дивуються: в їхніх країнах так не заведено. То, отже, довіра в нас теж розвинута на якомусь рівні.

Наспілкувавшись, Мартин повернувся до Коломиї. І вирішив провести схожий семінар у своєму місті: із попередньою підготовкою, дискусіями замість лекцій.

— Є якась ностальгія за тими днями в Пущі-Водиці, — каже хлопець. — У школі ж не говорять на подібні теми: довіра, мислення, пізнання себе. Немає таких предметів, які проходять традиційно: учитель розповів, ти законспектував. У сім'ях такі теми теж рідко порушують. Ну а між однолітками — тим паче. Філософувати з друзями про довіру? Не пригадаю такого.

Хочеться вірити, що цей досвід у Мартина стане не «першим і останнім», а просто першим.

Каріна Карпішина

учасниця проекту

Коли Каріна Карпішина уперше відкрила анкету для участі у філософському семінарі програми Aspen Teens, її здивували питання. Зазвичай підлітків ані в школі, ані серед друзів не питаютимуть, у яку історичну епоху вони хотіли б потрапити чи яку подію побачити. Вкрай рідко просять описати суперечливу постать. А тут — спітали, що і відрякало, й захопило водночас. Після нетривалих вагань десятиласиниця Каріна таки надіслала заповнену анкету. Подумала — все одно нічого не втрачає. І пройшла конкурс.

— Тоді ми створили спільній чат. Я зазвичай не спілкуюсь у чатах, де багато незнайомих мені людей або тих, із ким ми перетнемось на кілька днів — і все, — каже дівчина. — Але в цьому випадку швидко стало зрозуміло, що це не такі підлітки, які навчаються в більшості у мене в школі або яких я зустрічаю у рідному Кривому Розі. Вони мислили неординарно.

Це трохи зменшило хвилювання і від нового досвіду, і від другої в житті поїздки до Києва.

До столиці Каріна приїхала першою з усіх двадцяти учасників семінару. На неї чекала представниця Klitschko Foundation із велиkim червоним банером. А далі — почалися пригоди. Вокальний охоронець сказав скласти банер: мовляв, щоб його ставити, треба було орендувати площу під ним. Довелось писати на листках Aspen Teens і зустрічати новоприбулих так.

Люди з'їжджаються поступово. Каріна новими знайомими спершу просто стояла, а тоді почали

грати в ігри: зробити певний рух, відповісти на якесь питання.

— Кожного разу, коли підходив хтось новий, — одразу дружні обійми: «Привіт! Давай грати з нами», — згадує дівчина. — Тобто вже в перші кілька годин стали ніби сім'єю. А дорогою до Пущі-Водиці розговорились,

Виявилось, що багато хто вже раніше бачився на проектах як від Klitschko Foundation, так і інших чи просто в житті. Що багато хто писав наукові роботи в Малій академії наук. І ставало зрозуміло: «О, це така ж людина, як і я!»

На питання, якою була тема її наукової роботи в МАН, Каріна відповідає після паузи — подумки перекладає назустріч з англійської. Справа в тому, що із вересня дівчина навчається у школі в Америці — потрапила туди за програмою Flex. Англійська стала основною мовою спілкування й мислення — от і назва спершу прийшла англомовна. Робота стосувалась фразеологізмів у романі Френсіса Скотта Фіцджеральда «Великий Гетебі».

— Приїхавши до Пущі, ми одразу ж почали семінар. Організатори сказали, що проект відбувається вперше, в них насичена програма і хочеться все встигнути... — веде далі Каріна. — Загалом розмови було розділено на три теми.

Перша — про сутність життя. В її рамках ми розглядали досвід Рене Декарта, який усе піддавав сумніву: чи справді він існує, чи правильно він щось робить, у чому сенс життя? Також говорили про любов. І третя тема — про соціум, про те, як людина в ньому живе.

Як філософський семінар додав упевненості в собі

— Ця тема сильно відгукується мені зараз, — каже Каріна. — Бо я 16 років прожила в одному середовищі, була типовим підлітком і не мала із чим порівняти своє життя. А зараз я вже четвертий місяць у Штатах — і, загалом, досі не маю друзів. Тому що суспільство тут інакше, люди спілкуються по-іншому й поняття дружби теж не таке, як в Україні.

Порушені на семінарі Aspen теми вплинули на життя дівчини як загалом, так і в конкретних ситуаціях. Приміром, тепер вона часто робить підсумок прожитого дня. Згадує, що зробила протягом добі і чи треба було це робити. Що кому говорила і як відповість наступного разу.

— Це спонукає розвивати себе, — пояснює. — Зараз у світі є безліч технічних можливостей та інструментів. Можна, як кажуть підлітки, «забити питання в інтернет» — і він дасть тобі відповідь. Однак він не дасть тобі можливості зрозуміти себе як особистість. Ти можеш отримати відповіді про щось чи когось — але не про себе. Для цього потрібне осмислення, самостійна робота.

Щодо прикладного моменту, то Карину захопив сам формат роботи семінару, відкритий діалог. Коли кожну наступну думку адресували не до людини, а до думки, яка прозвучала. Ніхто не переходить на особистість. Це допомагає уникнути конфліктів і швидше дійти до суті.

— Коли я повернулась додому, стала пропонувати вчителям цей формат. І коли ситуація десь загострювалася, була близькою до конфлікту — нагадувала, що адресувати відповідь варто до думки, не до людини, — каже дівчина. — Це допомагає і в особистих ситуаціях. Один із моїх друзів-хлопців навчився

так робити — і тепер вирішує конфлікти без бійок. Це прогрес.

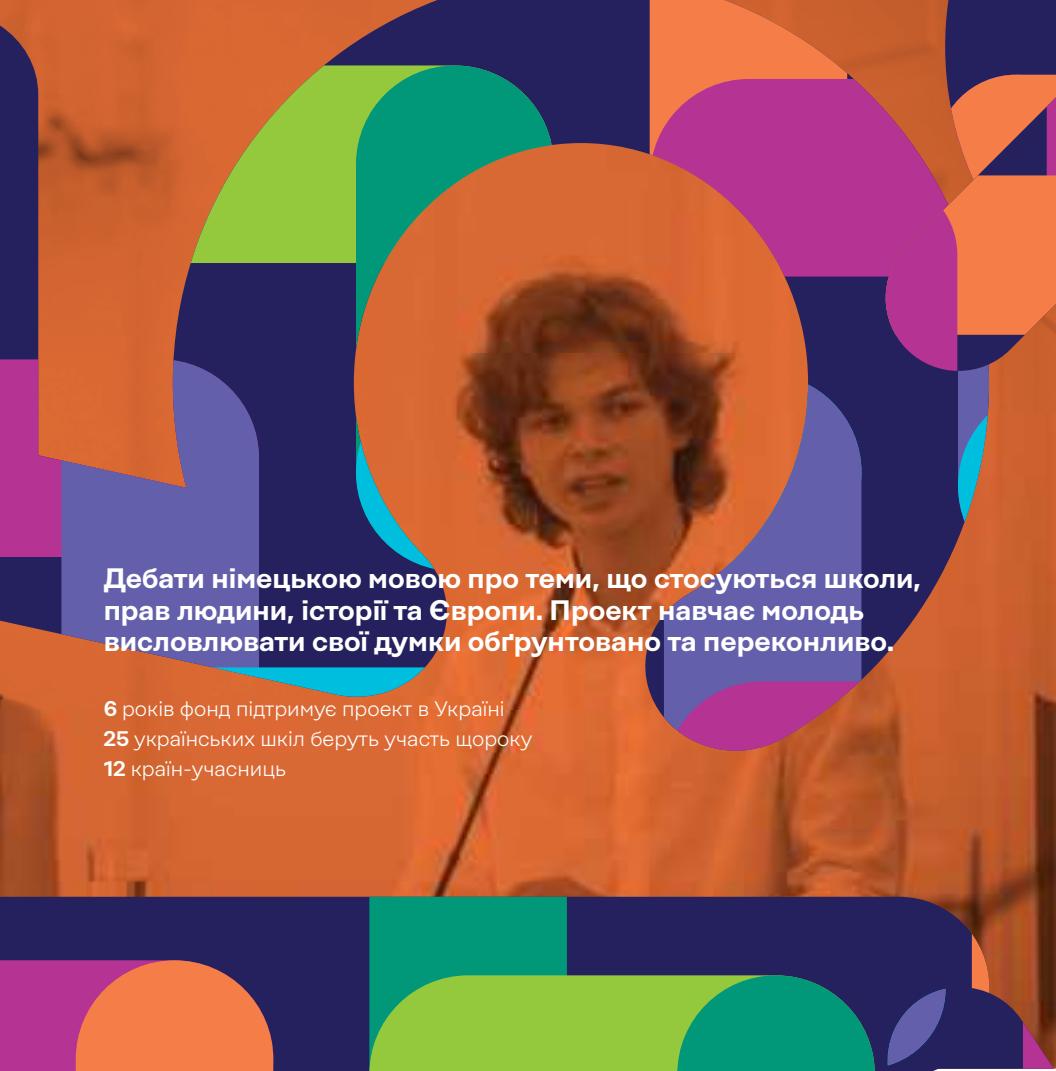
Семінар додав Каріні певності в собі. До Aspen Teens вона й не сподівалася, що зможе пройти відбір за програмою Flex і вчитись у США. Але їй це вдалося. Ба більше — як одну з найкращих учениць школи її відзначив Гарвардський університет, запрошивши на медичну конференцію. Не факт, утім, що вдастся туди потрапити: дістались Гарварда доволі дорого; також час конференції перетинається з часом проведення ЗНО з української мови.

— Мене запросили за успіхи в навчанні й зацікавленість у медицині, — каже Каріна. — Можливо тому, що у школі сказала, що хотіла би стати психологом. Це дійсно так, мене давно приваблює ця діяльність. Вона дозволяє і себе краще зрозуміти, і людям допомагати.

І якщо до аспенівського семінару дівчина чимало вагалася — і через вибір психології, і через майбутнє загалом, — то тепер переживань поменшало. Зокрема тому, що може пояснити собі та іншим, навіщо їй це потрібно.

JUGEND DEBATTIERT

Дебати німецькою мовою про теми, що стосуються школи, прав людини, історії та Європи. Проект навчає молодь висловлювати свої думки обґрунтовано та переконливо.

6 років фонд підтримує проект в Україні

25 українських шкіл беруть участь щороку

12 країн-учасниць

Ярема-Лука Єлейко

переможець конкурсу

Львівський школяр Ярема-Лука Єлейко «переговорив» 23-х хлопців і дівчат із різних країн — у вересні цього року він переміг у фіналі молодіжних дебатів у Братиславі. Учасники дискутували на різноманітні теми: від заборони пластику до впливу уряду на медіа. І в кожній Ярема найбільше переконував суддів.

Ярема, учень спеціалізованого ліцею №28 у Львові, дізнався про конкурс від вчительки німецької Марії-Анни Височан. Зосередився на опрацюванні тем та технічних навичках. Потрібно вивчити тему з усіх боків. Адже на дебатах може випасти захищати як позицію «за», так і «проти» — про це учасник дізнається перед самим початком.

Проте не досить мати в запасі аргументи — потрібно ще переконливо їх висловити, показати себе на сцені. Тому ще більше слід попрацювати над структурою виступу, акцентами в промові, жестикуляцією.

До дебатів найбільшою сценою в житті Яреми була школіна.

— Виступи на концертах у ліцеї не порівнянні зі стресом на дебатах. Спершу неймовірно хвилювався, але потрохи загартовувався. Стрес, який відчуваєш, можна трансформувати у відчуття боєвойо готовності, — розповідає школяр.

Крок за кроком хлопець долав усі відбори, проведення яких в Україні підтримує Klitschko Foundation. Після того, як Ярема став найкращим дебатантом у своїй школі, пішов на міські змагання. Там теж виявився фаворитом і удостоївся дебатувати на регіональному рівні, де став одним із восьми школярів, які поїхали на тиждень до Берліна. Там учасники разом із тренерами поліпшували навички дискутувати. Затим конкурсантів чекав півфінал в Україні. Після цього залишилося четверо учасників, які брали участь у всеукраїнському фіналі. На ньому вибрали двох найкращих, які й представляли Україну у міжнародних дебатах. Серед них і Ярема.

Він змагався з представниками двадцяти країн — по двоє учасників із кожної. Етап за етапом — учасників залишалося все менше, аж поки четверо найкращих опинилися у фіналі. Ярема й тут обійшов усіх.

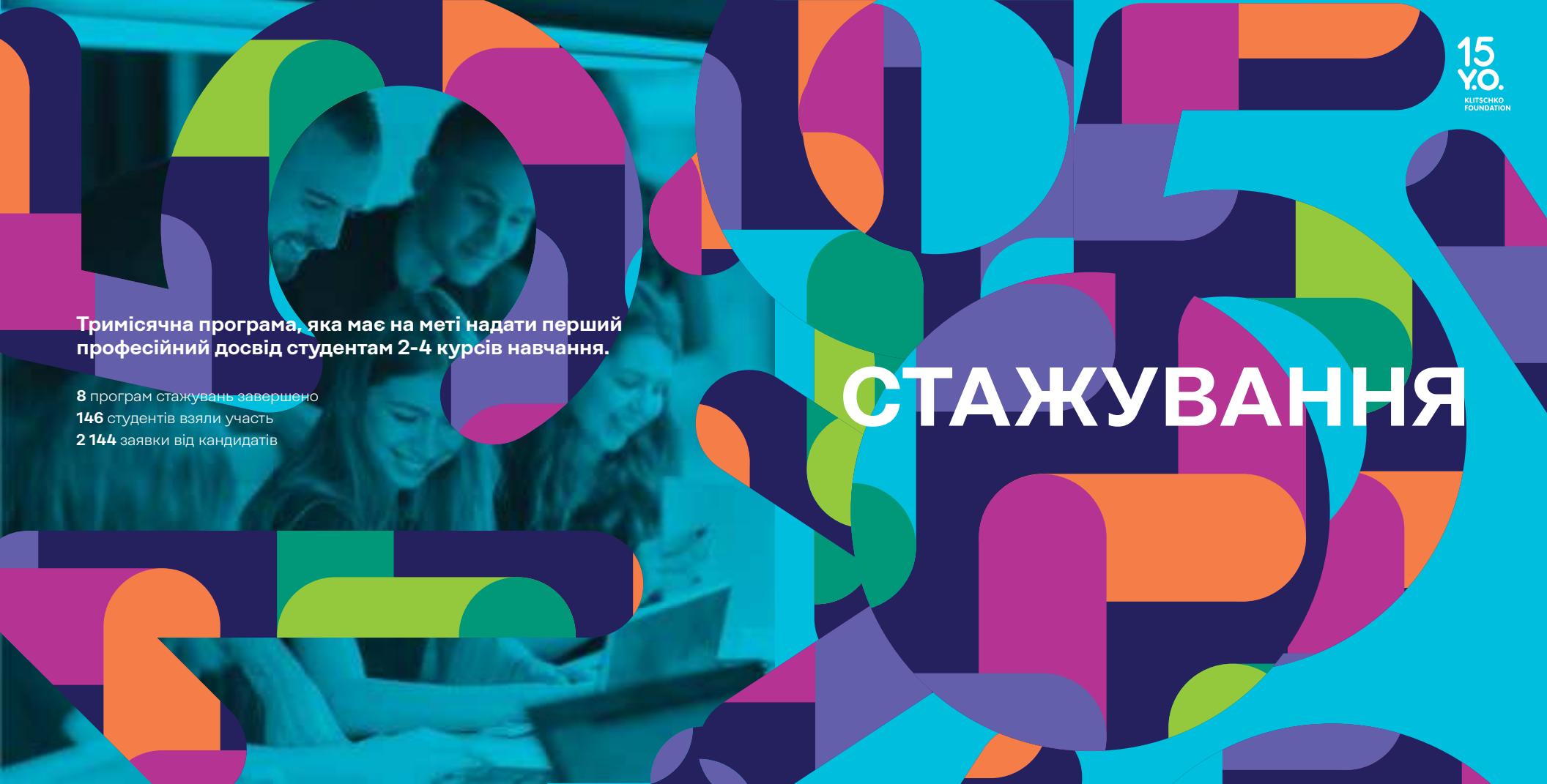
Дебати для хлопця стали не лише нагодою проявити ораторські здібності, а й познайомитися з багатьма людьми, побувати у нових країнах. Так німецька мова й мистецтво дискутувати зробили світ Яреми-Луки Єлейка ширшим.

— Дебати просувають демократію, бо вчать слухати чужі думки і зважати на них, — вважає Ярема.

Переможець міжнародних дебатів німецькою — про те, чому без обміну аргументами немислима демократія

Тримісячна програма, яка має на меті надати перший професійний досвід студентам 2-4 курсів навчання.

8 програм стажувань завершено
146 студентів взяли участь
2 144 заявки від кандидатів

СТАЖУВАННЯ

Про досяжні цілі і досвід на 100 000 євро

Аліна Олексюк

стажерка

Справи в Аліні Олексюк і до стажування у Klitschko Foundation йшли нівроку. Дівчина готувалась до випускного курсу в КНУ ім. Шевченка (навчається на перекладача з німецької мови), мала досвід навчання в Німеччині, планувала вивчити іспанську на додачу до вже освоєних англійської, німецької.. Та навіть для її досягнень, стажування подарувало абсолютно новий досвід.

— В оголошенні про набір на стажування йшлося про багато справ, які я хотіла б для себе спробувати, — каже дівчина. — Фандрейзинг, командна робота. Проектний менеджмент передусім.

— Кожного зі стажерів розподілили до конкретного працівника Фонду. Мене — до директорки, яку так само звуть Аліна, — розповідає дівчина. Завдання були різними — від пошуку інформації в інтернеті до заповнення грантових заявок.

— Я зараз навчаюсь у другу зміну, і під час стажування зазвичай приходила до Фонду зранку, — каже дівчина. — Є певна кількість годин, які ми мали відбути відповідно до

договору, але я часто проводила в офісі більше часу: там я почувалася настільки комфортно, що навіть не хотілося йти.

Одним із завдань у ході стажування було домовитись про мінімум три реальніх співбесіди на роботу. Перед тим у Фонді провели кілька тренінгів, сповіді корисних порад для таких ситуацій. Приміром, як подавати себе людям — аж до того, як правильно представлятись, як стояти, куди подіти руки та яким голосом говорити. Також про те, як писати резюме. В університеті такого не вчать.

Найцікавішими завданнями Аліна називає ті, які часом і здавались недосяжними. Утім, вони навчили ставити перед собою амбітні цілі — і розуміти, що досягти їх не так уже й складно.

— Якось директорка дала мені велике завдання — написати грантову заявку у фонд УЄФА. Спершу було страшно: від мене ж, по суті, залежало, даста така велика організація Фонду грант чи ні, — розповідає дівчина. — Ale потім, коли я написала заявку, її трохи підкоригували — і надіслали. А кілька місяців потому мені написали з Фонду. Повідомили, що наша заявка перемогла. На реалізацію проекту Фонд УЄФА надасть Klitschko Foundation сто тисяч євро.

Олександр Гатілов

стажер

Коли спілкуємось із Олександром Гатіловим, разом з його голосом у слухавці чуємо жіночий оперний спів. Живий, із площі біля собору Саграда Фамілія в Барселоні. Олександр якраз мандрує містами Європи: Парижем, Барселоною, Міланом. Із конкретною метою — пізнати місцеву архітектуру, аби стати кращим спеціалістом у своїй справі.

— Ще клас! у восьмому я зацікавився архітектурою, — розповідає. — Прийшов до мами на роботу і, як міг, намалював там чайник. Мені це сподобалось, я пішов займатись до художниці, а вона серед іншого розповіла про архітектуру... Так усе й почалося.

Зараз Олександр навчається у Київському національному університеті будівництва та архітектури. Не дивно, що й у проекті стажування від Klitschko Foundation його насамперед зацікавила можливість попрацювати з візуальною інформацією, а саме з графічним дизайном. Тільки виявилось, що цей досвід — не головний, який Олександр отримав після трьох місяців волонтерства у Фонді.

— На одному з етапів відбору організатори провели для нас тренінг на колективну роботу й лідерство, — каже хлопець. — Директорка фонду Аліна сказала записати на телефон, скільки разів ми могли б підстрибнути за одну хвилину на одній нозі, яких бід цього залежало втілення нашої мрії. Я написав 80, але не був впевнений у власних силах. Тоді ми перевірили свої прогнози на практиці, і я стрибав так завзято, що досі звук тупотіння по

підлозі пам'ятаю. І виявилось, що насправді я в четири рази перевершив свою оцінку. Цей нібито дрібний приклад насправді підштовхнув мене до значного переосмислення: я побачив, що маю значно більше можливостей і для змін у своєму житті, і для змін у житті людей довкола. Просто не вірю у це.

Із початком стажування нові досвіди й відкриття продовжились. Перше завдання для Олександра стосувалось не графічного дизайну, а комунікації. Для нового сайту Фонду треба було зробити короткі історії про його працівників, для цього — поговорити з кожним із них.

— Це для мене було найскладнішим, — зізнається Олександр. — Раніше я був дуже замкнутим до спілкування. Щоб почати з людиною нормальну розмову, мав пройти певний час, між нами мала налагодитись довіра. А тут треба було одразу підходити до всіх, від директорки до новачків, — і ставити їм питання. Боявся дуже — але треба було перемороти себе. І справа пішла.

Зараз Олександр, за його словами, разів у сто комунікальниший, аніж до стажування. Для нього зовсім не проблема підійти до незнайомців у тій же Барселоні, заговорити з ними. З'явилось після досвіду в Фонді й інше відчуття: кількості можливостей довкола. Якщо до 2018-го хлопець ще не мав досвіду стажувань чи волонтерства, то станом на сьогодні від попрацював і з УЄФА, і з Американським домом. Розуміє, що це відчиняє двері до нових знань, контактів та можливостей. І головне — не хвилюється.

— Впливнув досвід роботи у Фонді й на мое навчання. Я почав більше планувати свій час,

розписувати все, — розповідає Олександр. — Ми ж на стажуванні мали самі скласти собі графік, слідувати йому. Без цих навичок тайм-менеджменту зараз у Європі я просто загубився б. А так усе добре складається.

Завершивши поїздку, хлопець, утім, залишився в ЄС: зараз він є студентом за обміном в рамках програми Erasmus+, вивчає архітектуру в східнорумунському місті Ясси. Там розташований найбільший у країні університет, його будівлі вважають одним із найкрасивіших у Румунії архітектурних комплексів.

— Вже думаю про продовження освіти. Навряд чи це буде в Україні: за кордоном можна здобути значно кращі знання у царині архітектури, — ділиться планами Олександр. Але застосовувати знання він планує в Україні. Зокрема — в колись рідному Луганську, звідки хлопець із родиною поїхав 2014-го року.

Олександр упевнений: колись на регіон чекають країці часі, треба буде його відбудовувати. Тут його знання й стануть у пригоді.

Як Klitschko Foundation допоміг майбутньому архітектору

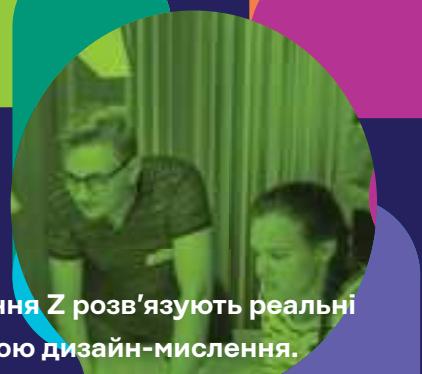
ZТАЖЕРИ

Проект, в якому люди покоління Z розв'язують реальні проблеми бізнесу за допомогою дизайн-мислення.
Читайте усі матеріали онлайн на Platfor.ma.

1 рік проекту

12 студентів взяли участь

4 компанії отримали рішення

Олена Зубова

учасниця

Із семи років Олена знала, що хоче бути журналісткою. Вже тоді розуміла — мало просто мріяти. У цьому віці дівчина здобула перший досвід роботи на телебаченні: на криворізькому каналі долукалася до створення дитячих програм.

Коли вступила до Київського лінгвістичного університету, засумувала за ритмом телеканалу. Влітку після сесії почала шукати додаткові можливості. У телеграм-каналі свого вишу знайшла оголошення про стажування в Klitschko Foundation. Відправила анкету — і стала однією з тих, хто мав нагоду попрацювати у відділу комунікацій фонду.

Разом із іншими відібраними аплікантами Олена відповідала за роботу сайту фонду та соціальні мережі, записувала інтерв'ю з учасниками проектів, проводила тренінг для учнів київських шкіл з командної роботи.

— За десять років занять гімнастикою я звикла бути одинаковою, добре знала, як це — боротися за себе. Тому звістка фонду про те, що в команді нас буде п'ятеро, дещо приголомшила. Тоді навіть не чекала, що вдасться так спрацюватися з людьми. Я навчилася враховувати думку інших, не заперечувати, відшліфовувати ідеї та гуртом досягати результату,
— говорить стажерка.

Під час роботи дізналася про ще один проект фонду та онлайн-видання «Платформа» — Zтажери. Людей покоління Z запрошували попрацювати над завданнями українських

компаній. Олена вагалася, чи встигне поєднувати два стажування і навчання, проте останнього дня таки відправила заявку.

Після цього був тренінг із дизайну-мислення. Олена увійшла до однієї з двох команд по шість людей у кожній. Відправилися на брифінг у клініку жіночого здоров'я «Isida». Там дізналися про завдання, з яким працівники не могли впоратися: як зробити заклад популярним серед представниць покоління Z.

Команда взялася до роботи: провели інтерв'ю з представницями цільової аудиторії, батьками дівчат, лікарями та іншими працівниками клініки. Аналізували відповіді респондентів, виявляли проблеми та думали, як їх подолати. Приміром, під час дослідження дізналися: дівчата соромляться ходити до гінеколога, вважають, наче слідкувати за своїм жіночим здоров'ям — щось непристойне.

У результаті клініці так сподобалися напрацювання команди, що вирішили втілити деякі з задумів. Працівники дивувалися: мовляв, запропоновані ідеї наче витали в повітрі, але не формулювалися.

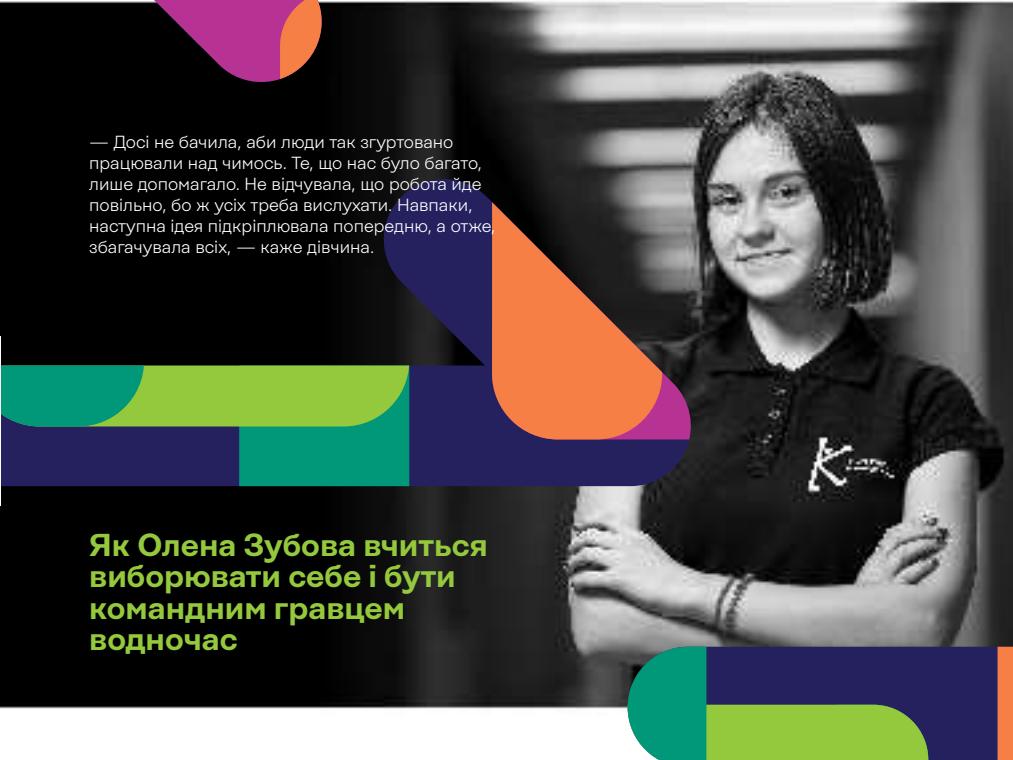
Ось що думає Олена з цього приводу:

— Покоління Z — це хлопці і дівчата, які вміють аналізувати та мати нестандартний погляд на речі. Можливо, це тому, що наше життя годі уявити без інтернету. Вже не можеш дозволити собі підготувати щось типове навіть на навчання — шукаєш таку інформацію й підхід, які вразять однокурсників, викладачів.

Так Олена здобула ще один досвід командної роботи.

— Досі не бачила, аби люди так згуртовано працювали над чимось. Тé, що нас було багато, лише допомагало. Не відчувала, що робота йде повільно, бо ж усіх треба вислухати. Навпаки, наступна ідея підкріплювала попередню, а отже, збагачувала всіх, — каже дівчина.

Як Олена Зубова вчиться виборювати себе і бути командним гравцем водночас

Учасник
проекту
«Зтажери» —
про те, чому
без цілі життя
задихається

Артем Лінчевський

учасник

19-річний Артем Лінчевський стажувався у відділі проектного менеджменту Klitschko Foundation, коли дізнався про майбутній проект фонду «Зтажери». Хлопець згадує: на той час мало що розумів про дизайн-мислення, яке є головною темою стажування, проте загорівся ідеєю, оскільки цікавиться бізнесом та креативністю.

У заявці на проект було запитання: «Яка ваша суперсила?» Хлопець написав про те, що вміє у всьому помічати найдрібніші деталі, продукувати ідеї, дивитися на речі під іншим кутом, шукати те рішення, яке не лежить на поверхні.

Так він потрапив до однієї з двох команд, які працювали над завданнями від українських компаній. Стажери пропонували свої ідеї, як вирішити конкретні проблеми, з якими бізнес зіштовхнувся в роботі.

Щойно Артем переступив поріг офісу, як збагнув, що потрапив «у свою тарілку». Всі відразу подружилися, а в роботі згуртувалися ще дужче. Один із викликів, над якими працювали стажери, ззвучав так: «Як «Планеті Кіно» зробити так, щоб глядачі проводили в кінотеатр більше часу?». Команда поділила роботу на шість етапів, під час яких збирала інформацію та опрацьовували інформацію.

— Ми записували інтерв'ю з відвідувачами кінотеатру, цікавилися їхніми звичками, скільки та на що вони витрачають грошей, що роблять до та після сеансу. Потім зібралися на брейн-штурм, де розкачували свій креатив

та пропонували ідеї. Всі пропозиції розділили за групами й голосували за найкращі. Зі 119 початкових ідей працівникам компанії презентували три найкращі, — розповідає Артем.

Схоже, з усіма завданнями команда впоралася — працівники кінотеатру вже наприкінці січня 2019 року зираються втілювати ідеї Зтажерів у життя.

Артем і не думав, що все може закінчитися інакше:

— Вважаю, що ми впоралися з завданням на всі сто. Синергія нашої команди принесла позитивні результати. Команда є ключовим поняттям у бізнесі чи будь-якому іншому проекті. Як людина, який комфортно працювати у команді, переконаний, що в колективі можеш досягнути значно більше, ніж наодинці.

Так було і в інній команді стажерів.

— Між нами не виникало суперечностей, проговорювали роботу до нюансів. Домовилися про спільні правила: не засуджувати безапеляційно чиєсь ідею, а доопрацювати, розвивати її — або бодай аргументовано пояснювати, чому не годиться. Усе, чого ми досягли, стало можливим лише тому, що в проект було вкладено багато зусиль і терпіння,
— каже стажер.

Є ще один важливий результат стажування: на проекті Артем придумав ідею, яку буде реалізовувати найближчим часом. Деталей пока що не розголошує, оскільки схиляється до того, щоб значимість доводити справами, а не словами.

— Дизайн-мислення — це прекрасний метод, завдяки якому можна вирішувати проблеми. Це відкриває перед людиною цілий світ можливостей — і я, здається, вже знайшов свою, — усміхається хлопець.

На проекті Артем Лінчевський підтверджив, що недарма вказав свою суперсилою вміння нестандартно дивитися на речі та пропонувати свої ідеї. Представники компаній оцінили це вміння людей із покоління Z. Хвалили стажерів: мовляв, вони вміють привносити новації та креатив у злагоджений робочий процес.

Під час стажування Артем зрозумів, чим хоче займатися надалі, та вже розписав собі план дій. Є у хлопця звичка: раз у три-шість місяців переглядяти цілі, записувати нові, звітувати про втілені.

— Намагаюся планувати життя, бо без цілі воно наче задихається. Не уявляю, як можна не знати, заради чого живеш, до чого прағнеш, — вважає хлопець.

Артем, нині третійокурсник торгово-економічного університету, вже спробував себе в кількох роботах. Разом із друзями створив невеличку фірму, яка надавала фото та відеопослуги, мав інтернет-магазин одягу. Спробував бути найманим працівником і зрозумів, що це однозначно не його амплуа на все життя — проте така робота корисна, щоб набути досвіду.

— Справа, за яку я візьмуся, близька мені за духом та корисна для суспільства. Як на мене, це визначальні критерії для будь-якого проекту, — інтригає хлопець. — Знання, які отримав на стажуванні, рухатимуть мою мрію вперед.

ВІДГУКИ КОМПАНІЙ

Віра Щербакова

PR-менеджерка мережі кінотеатрів
«Планета Кіно»

Так, ми справді не можемо раптом взяти і придумати фотозону, яка була би неузгоджена з Голівудом. Наприклад, зараз ми робимо захід присвячений «Фантастичним звірям» і кожну картинку узгоджуємо з ними. Тому все, що стосується використання айдентики фільмів — це, звісно, не неможливо, але надзвичайно складно.

Особисто для мене ваші ідеї виглядали дуже свіжо. Сподобалась ідея з коворкінгом — це дійсно в наших силах — ми можемо частково переоблаштувати простір кінотеатру, додати розеток і світла. Класно мені також здалася ідея про дитячий набір в Кіномаркеті — ми можемо збирати туди корисні снеки і додавати ліцензовану іграшку.

Хороший інсайт стосувався того, що деякі люди хотіли би залишитись після фільму і обговорити його з друзями, іншими глядачами, а ще з кінознавцями. Ми можемо створити такі місця. Давати бонуси за те, що прийшов раніше — також хороша ідея, нам здається, ця штука справді може спрацювати.

Класно, що ви спробували розібратись в проблемі настільки глибоко, що був справді якісний попередній аналіз. Цікаво було почути про результати інтер'ю із відвідувачами кінотеатру — ми також регулярно аналізуємо фідбек, але коли це робить незалежна сторона — виходить дуже продуктивно.

Нatalія Кутузова

операційна директорка COMFY

«У вас було лише два тижні на те, щоб зануритись у бізнес-процеси компанії, і я циро здивована, як вам вдалось зробити це настільки швидко і якісно. Особливо відзначаю те, що ваше дослідження припало на Чорну п'ятницю, а це завжди дуже складні та інтенсивні дні. Але й тут ви не розгубились.

В мене давно не було такого відчуття легкого захоплення, коли розуміш, що ті процеси, які ти народжував і змінював роками, команда зрозуміла так швидко і змогла запропонувати крути ідеї.

Погоджуєсь, усі ідеї потребують перевірки часом. Зазвичай ми обираємо ті, які найбільш реальні у реалізації, і пілотуємо їх в обраних магазинах. Наприклад, створити стікері — це надзвичайно легко, і ми можемо випробувати цю ідею швидко. А от швидка смуга в ТЦ вже потребує набагато більших ресурсів. Наскільки реально і чи потрібно її реалізовувати — це питання, яке потребує ретельнішого дослідження».

Нatalія Тулінова

заступниця генерального директора
клініки Isida:

«Наше майбутнє залежить від молодого покоління і це не просто слова. Це мое внутрішнє відчуття, адже я виховую саме таких молодих людей і завтра вони можуть змінити світ і змінити компанії».

Деякі ідеї, які представила команда, здавалось, були поруч — ми також міркували про них і підходили близько, але думали про них по-іншому і чомусь не реалізували. Як матері двох дочок, мені, звісно ж, найбільш близькою виявилася третя ідея — «Mother to Daughter», хоча усі вони були дуже класними. Ми обов'язково дамо фідбек, коли реалізуємо щось з ваших рішень, аби ви розуміли, що так частина ваших зусиль, вашого інтелекту, вашої праці, яка була зроблена, перетворилась на конкретний продукт. Також хочу сказати, що ми будемо раді запросити частину членів команди на роботу до нашої клініки, в тому числі для реалізації презентованих ідей».

Антон Таран

співзасновник «Ательє Еклерів»

«Мені сподобалось, як команда підійшла до проблеми, — видно, що вони глибоко копали і витратили багато часу. Вони опитали наших клієнтів, дослідили сайт і конкурентів. Врешті команда запропонувала ідеї спеціально для нашого бізнесу, як ми можемо зробити його кращим. Багато ідей були співзвучні тому, про що ми вже думали раніше чи навіть намагались робити. Наприклад, ідея гейміфікувати продукт у нас вже виникла, думаю, нам справді варто до неї повернутись. В цьому сенсі хлопці та дівчата підтвердили наші гіпотези і надихнули спробувати нове. Мені також сподобалась рекомендація стажерів змінити позиціонування і сфокусуватись на корпоративних замовленнях, відповідно до цього змінити навігацію на сайті та роботу з відгуками клієнтів. Сподіваюся, вже у найближчі кілька місяців ми зможемо втілити найцікавіші задумки команди».

КЛИЧ ДРУЗІВ – ГРАЙМО РАЗОМ!

Конкурс серед загальноосвітніх шкіл на встановлення спортивного майданчику. Проект об'єднує місцеві громади та популяризує активний та здоровий спосіб життя.

13 років проекту

201 школа встановлено спортивних майданчиків

22 883 заявки отримано

Георгій Остафій

місцевий активіст

Новодністровськ, місто-супутник Дністровської ГЕС, лише на шість років старший за одного з його найактивніших мешканців Георгія Остафія. Першому 45 роки, другому — 39. Місто намагається стати регіональним центром спорту й туризму, Георгій допомагає цьому, залучаючи в місто інвестиції та гранти. Зокрема й від Klitschko Foundation.

Цієї весни Георгій тимчасово перетворився з чиновника мерії на SMM-менеджера.

«Чудово, вже є двісті реєстрацій! — писав він новодністровцям. — Такими темпами за три дні ми 600 реєстрацій зберемо». Там він збирав реферальні бали у конкурсі фонду на отримання школного спортивданчика. Для цього об'єднав учнів усіх новодністровських шкіл та позашкільних закладів, а також інших батьків. Долучилось більш як чотири сотні місцевих мешканців, і цього вистачило для перемоги у проекті. Спортивданчик уже півроку прикрашає подвір'я місцевої 1-шої школи — займатись там можуть усі охочі.

Георгію 39 років, і Новодністровськ — його рідне місто. Після навчання у Києві повернувся сюди і вже шість років працює в мерії над залученням грантів. На програми Klitschko Foundation звернув увагу давно.

— Грантових програм сьогодні багато, але далеко не всі з них дають прозорий зворотний зв'язок, — пояснює. — А тут він завжди є.

Можеш телефоном проконсультуватись, із координатором проекту поспілкуватись, коли потрібно. І навіть якщо програв — тобі неодмінно пояснить, як так трапилося чому, на що варто звернути увагу наступного разу. Завдяки цьому не допускати помилок надалі набагато легше.

Слова підтверджує прикладом — школа №1 бере участь у конкурсах фонду не перший рік. Перемоги вдалося лише з четвертої спроби.

Крім майданчика, школа отримала й інший спортивнентар — приміром, баскетбольні м'ячі. Вони стали в пригоді: Новодністровськ якраз готується до загальноміського чемпіонату. Для ігор використовують подаровані фондом м'ячі.

— У школах із м'ячами проблеми. Я хотів потренуватись перед чемпіонатом. Ввечері завели мене до спортзалу в одній школі, відкрили комірку — а ті два м'ячі, що там були, взагалі «худенькі». Один ще не спущений, але весь у «гулях». Обирати ні з чого, — пригадує Георгій.

Яка кінцева мета Георгія? Повернути Новодністровську роль місцевого спортивного центру — щоб до міста на тренування приїжджають люди з довколишніх сіл та містечок. Новодністровськ рівновіддалений від Чернівців, Хмельницького та Вінниці, до найближчого великого центру — Кам'янця-Подільського — 92 кілометри. Можливості для заняття різними видами спорту тут вплинули б на весь регіон.

Як Георгій Остафій перетворює маленьке місто на Дністрі на спортивний і туристичний центр

ПОСИЛКА УСПІХУ

Конкурс серед загальноосвітніх та спортивних шкіл
на отримання нового спортивного інвентарю.

5 років проекту

238 шкіл отримали спортивний інвентар

2 504 отримано заявок

Світлана Гринів

вчителька

Найцінніший скарб для людини - це здоров'я, переконані працівники Надвірнянської ЗОШ #1. Окрім можливостей для навчання, вчителі створили учням можливості відвідувати заняття з футболу, баскетболу, настільного тенісу. Проте найбільше школярів відвідують секцію з волейболу.

Шкільні волейбольні команди хлопців та дівчат вже встигли виправдати старання викладачів. Вони - призери районних, обласних та всеукраїнських турнірів.

— Таких результатів нам вдалося досягнути завдяки праці вчителя фізичної культури та тренера з волейболу Юринець Лесі Петрівні. Вона передає учням всі свої уміння, досвід та спонукає долати невпевненість у власних силах, щораз досягати вищого місця на спортивному п'ядесталі, розповідає Світлана Іванівна

Такі перемоги шкільних волейболістів мотивували учнів дополучатися. Кількість бажаючих зростала, але спортивного інвентарю катастрофічно не вистачало. Саме тому вчителі вирішили взяти участь у проекті Посилка успіху

Анкету заповнили, надіслали. Довге очікування теж позаду. І ось Надвірнянська ЗОШ #1 — найкраща в Івано-Франківській області, чим дуже пишаються її учні.

Світлана Іванівна розповідає:

— **Проект згуртував учнів, батьків та педагогів довкола ідеї перемогти.** Дехто з дітей не вірив, що нам вдасться отримати посилку успіху, тому були налаштовані скептично. Але після цієї перемоги, діти почали цікавитись, коли ми знову будемо брати участь у таких проектах. Тепер вони повірили у себе, у свої сили та можливості. А з одержаним спортивним інвентарем ми безумовно досягнемо нових спортивних висот.

Ми відкриті ділитися нашими знаннями та експертизою.
В 2017 році ми оновили та переобладнали офіс таким чином,
щоб більше студентів могли стати нашими стажерами
та отримати свій першій професійний досвід. Крім того,
ми запрошуємо молоді громадські організації працювати
разом у нашему офісі.

1 рік проекту

2 громадські організації взяли участь

10 членів команд розділили наш робочий простір

KF-HUB

Анна Мазур

засновниця проекту «Happy Monday»

Для будь-якого проекту на старті важлива підтримка. Починаючи з сім'ї, друзів, далі – послідовників твоєго проекту, партнерів, донорів. В організації «Happy Monday» вже був готовий проект та команда. Коли кількість працівників збільшилася до 5, продовжувати працювати у хмарі було неизручно, адже колектив вимагав живого спілкування. Саме тоді команда відчула необхідність підтримки.

Анна згадує: Я написала в своєму фейсбуку пост про те, що ми шукаємо команду, з якою могли б розділити іхній робочий простір. З Фонду відгукнулися. Ось таким нехайтим божевільним способом ми і опинилися всією командою в офісі Klitschko Foundation.

Зручне робоче місце - це перше, що відразу відчуваєш. На думку Анни, немало важливими є інтеграція та люди поряд, які готові поділитися досвідом.

— Нам з самого початку було комфортно працювати завдяки приголомшливо красивому офісу та привітній команді. Мені також здається, що ми всередині

між командами налагодили спілкування, зрозуміли, що можемо один одному порадити, з ким познайомити.

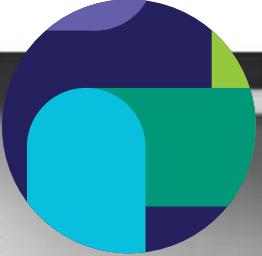
— Із суперечливих моментів був лише один — графік. У кожної організації свій режим, пріоритети, і коли ти працюєш в одному просторі – іноді потрібно шукати компроміс.

Щоб організації могли зблизитися, на думку Анни, важливо брати участь у спільному навчанні, адже це об'єднує. Тим не менш, навіть просто посидити з людьми, провести дискусію, поставити запитання допомагає зрозуміти, хто як мислить, що робить. Оскільки в нас є схожі цілі – розвивати молоді таланти - ми знайшли точки перетину і в роботі.

— Сподіваюсь, «Happy Monday» через кілька років доросте до ще більшого офісу, в який і у нас буде можливість запрошувати інші громадські організації. Коли такий кредит довіри дали тобі, ти, природно, поширюватимеш таку ініціативу далі.

Такий взаємовплив трансформує одразу дві організації, розвиває гнучке мислення, допомагає налагоджувати контакти, шукати нові знайомства і розвивати взаємну довіру.

Івона Костина

засновниця проекту «Veteran Hub»

У момент, коли Івона Костина разом із командою зрозуміла, чим бажає займатися, прийшло усвідомлення, що вже є організації, які створюють адміністративні майданчики для проведення заходів та реалізації проектів. Але вона захотіла зробити його функціонування якомога простішим.

— Ми створювали свій «Хаб» для того, щоб була можливість координації громадського сектору в напрямку підтримки ветеранів. Наша мета — зібрати людей з однієї сфери під спільним дахом і дати їм можливість разом працювати, — розповідає вона.

Поки свого хабу ще не було, команда шукала офіс для роботи. Так вони і потрапили у стіни Klitschko Foundation. Робота в офісі Фонду дала можливість двом організаціям познайомитися, попрацювати разом і навіть створити власний мікроклімат.

Команда згадує:

— Це насправді було круто. Наразі ж наша команда розвивається, створює нові великі проекти, впроваджує ідеї, залучає організаторів до співпраці.

Тепер, на 20 поверхні телекентру «Олівець», існує продукт їхньої діяльності — місце, де

можна комфортно попрацювати за комп'ютером або почитати книгу. Основою для «Ветеран Хабу» є «Побрратими», які також намагаються створити умови для адаптації ветеранів, щоб повернути їх до звичайного життя.

Гостями хабу можуть стати ветерани та ветеранки, їх сім'ї. Для них команда влаштовує психологічні, юридичні консультації надає соціальну підтримку, поради в сфері освіти та підприємницької діяльності. Тренінги проводять як досвідчені психотерапевти, які спеціалізуються на роботі з учасниками бойових дій, так і ветерани, які пережили це раніше. Вони створюють групи підтримки, адже проект покликаний вирішити питання місяця й обставин для тих людей, яким це дійсно потрібно.

— Ми, як команда «Ветеран Хабу», зацікавлені в тому, щоб люди, які пройшли тренінги надалі підтримували один одного: робили власні проекти, об'єднувались у групи й орієнтувалися на покращення свого життя та життя інших. Вони мають спільній досвід, а отже — і взаєморозуміння.

Тепер команда Ветеран Хаб впевнена, що компанії можуть і хочуть знайти умови для співпраці. Адже у важливий період їм надали і місце для реалізації проекту, і консультації, яких вони потребували.

Витрати

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Всі проекти: **10 380 923.32 грн.**

	грн.
Школа успіху	3 838 390.04
Zero Waste School	2 083 802.87
Клич друзів — граймо разом!	1 949 141.42
Посилка успіху	1 066 041.50
*Klitschko Tournament	348 439.86
Зтажери	274 200.00
Стажування	244 811.00
**Старт до успіху	230 000.00
Обрії майбутнього	187 865.63
KF-Hub	133 231.00
Jugend debattiert	25 000.00
 Управлінські витрати:	 2 046 907.67
 Всього:	 12 427 830.99

* проект не відбувся у зв'язку із рішенням загальних зборів (Протокол №29 від 2 липня 2018 року)

** благодійна підтримка спортивних комплексів у м.Бровари (Протокол №28 від 15 січня 2018 року) і м.Маріуполь (Протокол №30 від 10 грудня 2018 року)

на початок року:
29 601 700.00 грн.

на кінець року:
28 165 100.00 грн.

Пожертвування та гранти:

6 839 304.18

Одержані відсотки:

3 429 961.82

Всього:

10 269 266.00

Активи

Залишаймося на зв'язку!

www.klitschkofoundation.org

facebook.com/klitschkofoundation

instagram.com/klitschkofoundation

youtube.com/klitschkofund

twitter.com/klitschkofund

15
Y.O.

KLITSCHKO
FOUNDATION